

МЕДИЧНА КАДЕМІЯ

№ 3 (428)
ГАЗЕТА ЗАСНОВАНА 1997 РОКУ
15 лютого 2017 року

СТАРОСТА ГРУПИ

СПІВПРАЦЯ

УНІВЕРСИТЕТ ЗАПОЧАТКОВУЄ ПРОГРАМУ ОТРИМАННЯ ДВОХ ДИПЛОМІВ

Проректор з навчальної та кадрової політики Вищої школи наук про здоров'я «Collegium Masoviense», професор Збігнев Копаньські, заступник декана

Гражина Томяк, канцлер Малгожата Махота (Польща) обговорили з ректором Тернопільського державного медичного університету імені І.Горбачевського, професором Михайлом Кордою напрямки майбутньої співпраці.

Основним напрямком майбутньої співпраці стане започаткування програми отримання двох дипломів (українського та європейського) студентами навчально-наукового інституту медсестринства за освітніми рівнями «бакалавр» і «магістр». Вища школа наук про здоров'я у Жирардові має великий досвід у підготовці не лише медичних

сестер, а й медичних рятівників/парамедиків. Розробку спільних освітніх проектів у цій сфері також обговорили під час зустрічі.

Польські колеги запропонували співпрацювати й щодо здійснення програм академічних обмінів викладачів і студентів.

Після обговорення напрямків співробітництва обидві сторони підписали двосторонню угоду про співпрацю.

Прес-служба ТДМУ

Ірина МЕРВА – студентка 3 курсу стоматологічного факультету. Староста групи. Член вченої ради факультету.

Стор. 6

ДО ВІДОМА

ТДМУ СТАВ ПЕРЕМОЖЦЕМ ЦЕ ОДНІЄЇ ПРОГРАМИ ERASMUS+

Упродовж 2014-2016 років Тернопільський державний медичний університет був учасником двох програм Erasmus+ – Erasmus Mundus MEDEA та Erasmus+ International Credit Mobility з Вроцлавським медичним університетом (Польща).

Нещодавно відділ міжнародних зв'язків подав заявку до участі ТДМУ у програмі Erasmus+ International Credit Mobility у співпраці з університетом Арістотеля у Салоніках (Греція). Як результат, ТДМУ виборов стипендіальну програму для студентів і науково-педагогічних працівників на 2017-2018 н.р.

Erasmus+ – це програма Європейського Союзу на 2014-2020 рр., що підтримує проекти, партнерства, заходи та мобільність у галузі освіти, молоді й спорту. В Єврокомісії Erasmus назвали найуспішнішою освітньою програмою ЄС та важливим інструментом боротьби з молодіжним безробіттям.

У рамках нової програми Erasmus+ International Credit Mobility студенти IV-V курсів медичного факультету ТДМУ зможуть навчатися впродовж 6 місяців в уні-

верситеті Арістотеля у Салоніках 2017-2018 н.р. Окрім цього, викладачі ТДМУ читатимуть лекції в університеті Арістотеля у Салоніках, а також матимуть змогу пройти фахове стажування. Тривалість мобільності для викладачів становитиме 10 днів. Викладачі із Салонікського університету теж матимуть можливість мобільності на теренах ТДМУ. Всім учасникам програми надаватимуть стипендію та відшкодують кошти на подорож.

До студентів і викладачів, які бажають взяти участь у конкурсі з відбору стипендіатів програми Erasmus+ International Credit Mobility, прохання **подати необхідні документи у відділ міжнародних зв'язків до 20 лютого 2017 р.**

Перелік документів для студентів:
– резюме англійською мовою;
– мотиваційний лист;
– сертифікат про рівень володіння англійською мовою;
– довідка з деканату про середній бал успішності;
– сертифікати, що підтверджують наукову діяльність (участь у програмах «Студентська наука та профорієнтаційне на-

вчання», «Студент-майбутній фахівець високого рівня кваліфікації» й наукових гуртках на клінічних кафедрах, виступи на конференціях, наявність друкованих наукових праць та інших об'єктів інтелектуальної власності);

– сертифікати про участь у міжнародних програмах (Міжнародні студентські літні школи, стажування, студентська виробнича практика за кордоном, участь у міжнародних конференціях);

– задокументоване підтвердження участі в громадській роботі університету.

Перелік документів для викладачів:

– резюме англійською мовою;
– мотиваційний лист;
– сертифікат про рівень володіння англійською мовою;
– перелік публікацій за останні 5 років, у т.ч. в журналах з імпаکت-фактором та Scopus;

– сертифікати, що підтверджують участь у міжнародних програмах (стажування, семінари, курси, конференції).

Після відбору номінантів на базі ТДМУ їхні кандидатури будуть надіслані в Erasmus+ офіс університету Арістотеля у Салоніках. Остаточне рішення щодо виділення стипендій номінантам ТДМУ прийме Комітет з оцінки кандидатів Виконавчого агентства з питань освіти, аудіовізуальних засобів і культури (EACEA).

ОГОЛОШЕННЯ

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І.Я. ГОРБАЧЕВСЬКОГО МІНІСТЕРСТВА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ» ОГОЛОШУЄ КОНКУРС НА ВАКАНТНІ МІСЦЯ ЗА ДЕРЖАВНИМ ЗАМОВЛЕННЯМ

на медичному факультеті зі спеціальності «Лікувальна справа» – 2 місця.

Студенти, які навчаються за кошти фізичних або юридичних осіб, мають право подати декану факультету:

– заяву на ім'я ректора університету щодо участі в конкурсі із зазначенням мотивації переводу;
– довідку про успішність за період навчання;
– копії документів, що дають право на отримання соціальних пільг;
– довідку про участь студента в науковому або громадському житті (факультету) університету, країни.

До участі в конкурсі не допускають студентів, які порушували правила внутрішнього розпорядку.

Термін подачі документів – два тижні з дня опублікування оголошення.

ВПРОВАДЖУВАТИМЕМО СПІЛЬНИЙ ПРОЕКТ З INTERNATIONAL TRAINING & EDUCATION CENTER FOR HEALTH

Представники I-TECH (International Training & Education Center for Health) в Україні, зокрема, директор Центру Анна Шаповал і програмний директор Ірина Юр'єва зустрілися з ректором Тернопільського державного медичного університету імені І.Горбачевського, професором Михайлом Кордою задля обговорення напрямків співпраці.

Під час зустрічі обидві сторони дійшли згоди щодо реалізації спільного проекту із запровадження курсів тематичного удосконалення на післядипломному рівні для медсестер і фахівців, які працюють у практичній галузі охорони здоров'я, в напрямку профілактики ВІЛ/СНІД.

тісно співпрацюємо з Національним медичним університетом імені О.Богомольця з питань профілактики ВІЛ/СНІД на рівні первинної ланки медицини. Вирішили розширити нашу підтримку й співпрацю на освітньому рівні медсестер. Хочу сказати, що є потреба в таких навчальних програмах. Хочемо втілити пілотний проект з впровадження тематичного вдосконалення медсестер і фахівців на базі вашого університету. У навчальному курсі будуть брати участь викладачі та фахівці з усіх областей України», – додала Анна Шаповал.

Ректор ТДМУ, професор Михайло Корда зазначив, що для

Директор Центру Анна ШАПОВАЛ і ректор ТДМУ, професор Михайло КОРДА

Анна Шаповал розповіла, що Центр почав діяти з 2012 року й основну увагу зосереджує на програмах протидії ВІЛ/СНІДу. «Підтримуємо розвиток і впровадження навчальних програм для молодших медичних спеціалістів. У нас вже є два партнери, з якими працюємо впродовж тривалого часу. Один з них – Центр громадського здоров'я. Спільно з його працівниками розвиваємо мережу їхніх тренінгових центрів з питань ВІЛ/СНІД у чотирьох регіонах країни. Цей проект охоплює всю Україну. Упродовж двох років

впровадження подібного проекту в нашому університеті є всі належні умови – досвідчений персонал, матеріально-технічна база.

Результатом зустрічі стало підписання меморандуму про співпрацю.

Гості детально ознайомилися з діяльністю університету, зокрема, книжковим фондом бібліотеки ТДМУ, потужностями центру симуляційного навчання. Також отримали змогу поспілкуватися зі студентами, які здобувають фах медсестри.

Прес-служба ТДМУ

РОЗГЛЯНУЛИ АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ У ЦЕНТРІ СИМУЛЯЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Під час навчально-наукової конференції «Актуальні питання підготовки студентів у

ТДМУ, професор Михайло Корда. «Симуляційна медицина – це та галузь, яка нині швидкими

(На передньому плані, зліва направо): **Михайло КОРДА, ректор ТДМУ, професор, Іван КЛІЩ, проректор ТДМУ, професор, Степан ЗАПОРОЖАН, проректор ТДМУ, професор, Арсен ГУДИМА, професор ТДМУ**

Центрі симуляційного навчання: досвід і перспективи», обговорили проблеми поєднання симуляційного навчання та навчального процесу на клінічних кафедрах ТДМУ, роль симуляційного навчання у поглибленні здобуття

Мирослав КРИЦАК, керівник центру симуляційного навчання ТДМУ

практичних навичок, технології освітньої діяльності в Центрі симуляційного навчання.

Відкрив конференцію ректор

Віталій КРИЛЮК, завідувач навчально-тренувального відділу Українського науково-практичного центру екстреної медичної допомоги і медицини катастроф МОЗ України

темпами розвивається майже в усіх країнах світу. Симуляційні центри в медичних університетах почасти займають чималі площі й оснащені найновішим обладнанням, зокрема, нещодавно мали нагоду ознайомитися з таким підрозділом вишу в Любліні. У Польщі здебільшого

облаштування центрів симуляційного навчання відбувається за рахунок коштів Європейського Союзу. В нашому вищому навчальному закладі процес симуляційного навчання практичних навичок у студентів організовано силами університету. В межах України ми є одними з кращих і маємо наміри розширювати можливості цього центру, тобто наближати його до світових стандартів», – зазначив Михайло Михайлович.

Керівник центру симуляційного навчання ТДМУ Мирослав Крицак проаналізував організацію роботи у своєму підрозділі.

Світлана ЯСТРЕМСЬКА, директор ННІ медсестринства ТДМУ

Завідувач навчально-тренувального відділу Українського науково-практичного центру екстреної медичної допомоги та медицини катастроф МОЗ України Віталій Крилюк у своїй доповіді приділив увагу проблемним питанням симуляційного навчання.

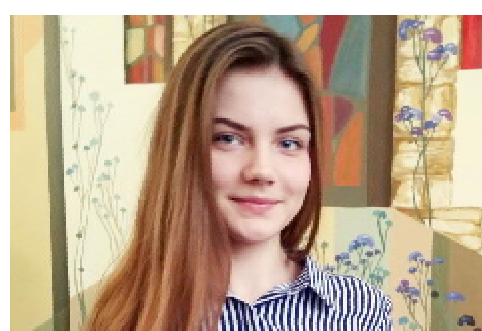
Директор навчально-наукового інституту медсестринства ТДМУ Світлана Ястремська наголос поставила на досвід і перспективи симуляційного навчання в медсестринстві.

Цього дня заслухали ще дванадцять доповідей, в яких головну увагу приділили практичній діяльності симуляційних центрів.

Яніна ЧАЙКІВСЬКА

ПЕРШОКУРСНИЦЯ – ПЕРЕМОЖЕЦЬ МОВНО-ЛІТЕРАТУРНОГО КОНКУРСУ

Престижний міжнародний мовно-літературний конкурс учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка присвячений вшануванню творчої спадщини великого Кобзаря. Його метою є також виявлення творчо обдарованих юнаків і дівчат, виховання у молодого покоління поваги до мови та традицій свого народу, підви-

щення рівня мовної освіти в Україні. Щороку в творчому змаганні беруть участь майже тисячу учнів 5-11-х класів загальноосвітніх, професійно-технічних навчальних закладів, студентів і курсантів вищих навчальних закладів усіх рівнів акреди-

тації, а також молодь з різних куточків світу.

Студентка I курсу медичного факультету Анна Українець взяла участь в цьому конкурсі, який відбувся 4 лютого й стала фіналісткою та отримала диплом першого ступеня управління освіти і науки Тернопільської обласної державної адміністрації. Нагородження відбулося у Тер-

нопільській загальноосвітній школі I-III ступенів № 3. За результатами творчого змагання дівчина виборолла 1 місце. Вітаємо з перемогою! Готувала студентку доцент кафедри української мови, кандидат філологічних наук Марія Павлівна Тишковице.

Лідія ХМІЛЯР

Редактор **Г. ШИБАЛИНЧУК**
Творчий колектив: **Л. ЛУКАЩУК, Л. ХМІЛЯР, М. ВАСИЛЕЧКО**
Комп'ютерний набір і верстка: **Р. ГУМЕНЮК**

Адреса редакції:
46001,
м. Тернопіль,
майдан Волі, 1,
тел. **52-80-09; 43-49-56**
E-mail hazeta.univer@gmail.com

Засновники:
Тернопільський
державний університет
імені І.Я. Горбачевського,
управління охорони здоров'я
облдержадміністрації

Видавець:
Тернопільський
державний медичний
університет
імені І.Я. Горбачевського
Індекс **23292**

За точністю
викладених фактів
відповідає автор.
Редакція не завжди
поділяє позицію
авторів публікації.

Реєстраційне свідоцтво
ТР № 300 від 19.12.2000
видане
управлінням у справах
преси та інформації
облдержадміністрації

Газета виходить
двічі на місяць
українською мовою.
Обсяг – 3,33 друк. арк.
Наклад – 1000 прим.
Замовлення № 168

Газету набрано, зверстано,
віддруковано у Терно-
пільському
державному університеті
імені І.Я. Горбачевського.
46001, м. Тернопіль,
майдан Волі, 1.

ПРОФЕСОР УДОСТОЇВСЯ ПАМ'ЯТНОЇ МЕДАЛІ «ЗНАННЯ, ДУШУ, СЕРЦЕ – ЛЮДЯМ»

Завідувач кафедри інфекційних хвороб Тернопільського державного медичного університету імені І.Горбачевського, член-кореспондент НАМН України, професор Михайло Андрейчин з рук голови обласної ради Віктора Овчарука та голови громадської організації «Самооборона Тернопільщини» Степана Паскарика отримав пам'ятну медаль «Знання, душу, серце – людям».

Ці відзнаки від Всеукраїнського об'єднання «Крайна» також отримали головний позаштатний спеціаліст-інфекціоніст управління охорони здоров'я ОДА Олена Герасименко, сімейний лікар лікарні швидкої допомоги Ольга Белінська, головний лікар Тернопільської лікарні швидкої

(Зліва направо): Ірина ЧОРНА, заступник голови ГО «Самооборона Тернопільщини», Степан ПАСКАРИК, голова ГО «Самооборона Тернопільщини», Михайло АНДРЕЙЧИН, член-кореспондент НАМН України, завідувач кафедри, професор ТДМУ, Віктор ОВЧАРУК, голова облради

допомоги Ярослав Чайківський.

Медаль «Знання, душу, серце – людям» – це недержавна загальноукраїнська відзнака з особливим статусом, започаткована задля

гідного вшанування роботи медичних працівників, співробітників або ветеранів медичної галузі.

Вітаємо Михайла Антоновича із заслуженою нагородою і бажаємо нових здобутків та успіхів.

НАУКОВЕЦЬ ВЗЯВ УЧАСТЬ У КОНФЕРЕНЦІЇ В ПОЛЬЩІ

Конференція «Фінансування пульмонологічної реабілітації у відділеннях лікарень та денних стаціонарах і забруднення повітря – краківський смог» відбулася 27 січня 2017 року у Кракові (Республіка Польща). Організатором заходу стала воєводська лікарня хвороб легенів і реабілітації в Ярошовцю та денний стаціонар сольової шахти «Велічка». Тернопільський державний медичний університет імені І.Горбачевського на цьому симпозіумі представив професор кафедри пропедевтики внутрішньої медицини та фтизіатрії Леонід Грищук.

Метою конференції було привертання уваги суспільства та органів місцевого самоврядування до актуальних питань реабілітації пульмонологічних хворих, захворювання яких пов'язано із забрудненням повітря. Останнім часом спостерігається велике зростання інтересу до соціальної проблематики забруднення повітря і, як наслідок – погіршення здоров'я через вдихання смогу.

Професор кафедри пропедевтики внутрішньої медицини та фтизіатрії ТДМУ Леонід ГРИЩУК (третій праворуч) серед учасників конференції

Як розповів професор Леонід Грищук, у Польщі вживають багато заходів задля поліпшення якості повітря. З іншого боку, спостерігається необхідність інтенсивного розвитку діяльності, пов'язаної з протидією наслідкам забруднення, профілактикою здоров'я та детоксикацією. Досвід польських колег є

цікавим для запровадження його на наших теренах.

Ці проблеми стосуються великих міст як у Польщі, так і в Україні. Конференція прийняла певні рекомендації щодо покращення ситуації із забрудненням повітря та окреслила заходи з реабілітації пульмонологічних хворих.

СТУДЕНТИ ДОЛУЧИЛИСЯ ДО ВІДПРАВЛЕННЯ ГУМАНІТАРНОГО ВАНТАЖУ ДЛЯ АВДІЇВКИ

Упродовж короткого часу мешканці Тернополя через загострення подій на фронті зібрали майже 20 тонн гуманітарної допомоги для постраждалих в Авдіївці. Переважно це продукти харчування, засоби гігієни, теплий одяг, медикаменти та інше. Весь провіант уже відправили на Схід України.

Студенти ТДМУ, які входять до загону швидкого реагування Тернопільської обласної організації Товариства Червоного Хреста, спільно з іншими волонтерами та представниками ДСНС України в місті Тернополі змогли зібрати і завантажити гуманітарний вантаж для Авдіївки. Майбутні медики висловлюють

щире подяку всім, хто проявив милосердя та вирішив допомогти потерпілим.

Нагадаємо, що до складу загону швидкого реагування червонохрестівців входять студенти ТДМУ Сергій Якимішен, Назар Салімонович, Сергій Довганюк, Сергій Томчук, Богдан Малецький, Роман Ротко, Микола Барта.

ВІДБУЛОСЯ ТЕМАТИЧНЕ ЗАСІДАННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ АСОЦІАЦІЇ СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ

4 лютого відзначали Всесвітній день боротьби проти раку. З цієї нагоди іноземні студенти Тернопільського державного медичного університету імені І. Горбачевського, які є членами осеред-

наголошують, що виникненню 43% ракових захворювань можна було б запобігти завдяки обмеженню доступу до паління, боротьбі з цим явищем, фізичній активності, збалансованій, здоровій їжі, вакцинації проти вірусів, що викликають рак печінки й шийки матки, униканню тривалого перебування на сонці та в соляриях.

Під час засідання Європейської асоціації студентів-медиків майбутні лікарі підготували доповіді та презентації на тему актуальності онкопрофілактики. Вони звертали увагу на статистику щодо цього захворювання, причини виникнення онкопатології, методи лікування та профілактики.

Цього дня також відбулося представлення нових членів ЄАСМ. До речі, 25 сту-

ку Європейської асоціації студентів-медиків в ТДМУ, зорганізували наукове засідання свого об'єднання.

Нагадаємо, медики та світова громадськість докладають чима-

дентів ТДМУ виявили бажання влитися в лави організації. Нині тернопільський осередок налічує понад 50 майбутніх медиків, які презентують наш університет на європейському рівні.

До новоприбулих і членів організації з досвідом з мотиваційною промовою звернувся координатор Європейської асоціації студентів-медиків в Україні і наш студент Дональд Одіон Оріайфо, який зазначив, що ця організація підтримує кожного, хто ще зі студентських років прагне досягти більшого, спробувати себе в ролі науковця, взяти участь у тій чи іншій студентській конференції.

ло зусиль для підвищення обізнаності людей про рак як про одне з найважчих захворювань сучасної цивілізації, привертають увагу до запобігання, виявлення та лікування цієї недуги та про завдання, що стоять перед світом в боротьбі з раком. Фахівці

Керівник тернопільського осередку ЄАСМ Парс Сабія Сачі звернувся до присутніх з проханням визначитися з тематикою статей та виступів для участі у Міжнародному науковому конгресі молодих вчених і студентів, який щорічно відбувається в ТДМУ.

ДАРІЯ ПОПОВИЧ: «ФІЗИЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ – НЕВІД’ЄМНА ЧАСТИНА ЕФЕКТИВНОЇ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ»

Система реабілітації в Україні нагадує незорану ниву – фактично вона існує, але користі від неї мало, адже пострадянська система реабілітації не здатна виконати основне завдання – змінити якість життя пацієнта. Нині є гостра потреба у фахівцях з фізичної реабілітації, які є провідними фахівцями з відновлення, корекції та підтримки рухової діяльності людини.

Особливо гостро ця проблема постала, коли зі сходу України почали повертатися бійці АТО, які потребували ефективної реабілітації. В українській моделі реабілітації не вистачає засад орієнтації на потреби пацієнта та цілеспрямованої діяльності, а також фахівців, які володіють спеціальними реабілітаційними методами. Якість навчальних програм з підготовки професіоналів реабілітації не цілком відповідає існуючим міжнародним стандартам, хоча підготовка їх здійснюється у вищих навчальних закладах III-IV рівнів акредитації. Відтак Міністерство охорони здоров’я у співпраці з Міністерством освіти та науки виступило з ініціативою запровадження у вищих навчальних закладах реабілітаційних спеціальностей, що дасть змогу використати найсучасніші освітні та організаційні технології реабілітації, які застосовують у світі. Йдеться про підготовку лікарів фізичної й реабілітаційної медицини, бакалаврів-фахівців з фізичної реабілітації та магістрів – фізичних терапевтів та ерготерапевтів.

Тернопільський державний медичний університет став першим серед вищих медичних закладів України, який узяв курс на цю спеціалізацію. Як результат – у липні 2013 року першим в Україні серед медичних ВНЗ створив кафедру фізичної реабілітації, здоров’я людини та фізичного виховання. Нині вже й відбувся перший випуск за напрямком підготовки «Здоров’я людини», кваліфікація – «Фахівець з фізичної реабілітації». Про подальші плани та систему підготовки студентів цієї спеціальності в нашому університеті розмовляли із завідувачем кафедри фізичної реабілітації, здоров’я людини та фізичного виховання, професором Дарією ПОПОВИЧ.

– Даріє Володимирівно, у сфері реабілітації останнім часом відбулося багато інновацій, найголовніше, що держава нарешті перейшла до активних дій.

– Тішить те, що нині відкрилися нові можливості для цієї галузі, яка отримала друге дихання й наповнилася новим змістом. Система відновного лікування, яка була недооціненою зараз і справді оживає, а кваліфікація фахівця з фізичної реабілітації, фізичного терапевта зайняла ва-

гоме місце серед медичних спеціальностей. Раніше в системі закладів охорони здоров’я були відсутні посади фахівців з фізичної реабілітації та фізичних терапевтів. Тому офіційної можливості приймати їх на роботу в медичні заклади не було змоги. Нині ж ситуація докорінно змінилася і у Переліку спеціалізацій, за якими здійснюють підготовку здобувачів вищої освіти за спеціальностями галузі знань «Охорона здоров’я», відповідних ступенів вищої освіти та кваліфікацій

Дарія ПОПОВИЧ, професор ТДМУ

– з’явилася така спеціальність, як 227 «Фізична реабілітація» за ступенем вищої освіти – бакалавр-фахівець з фізичної реабілітації, магістр-фізичний терапевт, магістр-ерготерапевт та інші. Сподіваюся, що вже найближчим часом у штаті лікарень введуть посаду фахівця з фізичної реабілітації, як, наприклад, у високорозвинених країнах Європи, США та Канаді.

Значні зміни відбулися й у самому процесі підготовки та навчання спеціалістів – українські фахівці беруть участь у міжнародних освітніх форумах з фізичної та реабілітаційної медицини, а європейські навчальні програми розпочали процес імплементації в Україні. Систематизовано курс навчання згідно з нашими українськими реаліями. В нашому університеті ми ще 2015 року розпочали навчання студентів за спеціальністю «Фізична реабілітація» вже за новими стандартами. Їх розробила група спеціалістів, серед яких є два фахівці (Проект стандартів вищої освіти зі спеціальності 227 «Фізична реабілітація») нашого університету. Розроблені стандарти вищої освіти України відповідають міжнародним вимогам і вже пройшли громадське обговорення, а нині на процедурі затвердження в МОН України.

– Дуже важливим, особливо у підготовці студентів-медиків, є щоб навчання нерозривно було пов’язане з практикою, тобто, як кажуть, біля ліжка хворого. Як ви zorganizували цей елемент навчального процесу?

– Найбільшою перевагою підготовки фахівців з фізичної реабілітації в медичних ВНЗ, на мій погляд, є те, що студент має можливість уже з першого курсу вестити «співпрацю» з хворими на наших клінічних базах. Важлива ніша навчального процесу – це робота зі стаціонарними хворими, коли виділені дні роботи в клініці. Наші студенти проходять вишкіл у стаціонарних відділеннях університетської лікарні. Мають можливість не лише спостерігати за роботою фахівців, але й під керівництвом викладачів самостійно практикувати та здобувати певні навички. Ми zorganizували цей процес так, що є можливість набиратися знань у роботі з хворими, які перебувають і в домашніх умовах, у соціальних закладах і в стаціонарі. Студенти самостійно створюють індивідуальні реабілітаційні програми за гострого, підгострого та хронічного перебігу хвороби, у період віддалених наслідків недуг. За літературними даними, фізична реабілітація хворих за відсутності протипоказань призначається вже з перших днів перебування в стаціонарі, і тому дуже важливим є високопрофесійний рівень фахівця. Тому наголос робимо на освоєнні спеціальних реабілітаційних методів, а також підбір індивідуальної реабілітаційної програми. Студенти, які зараз навчаються на четвертому курсі, проходять виробничу практику, яка відбувається спершу впродовж двох тижнів на базі нашої кафедри. Ми уклали угоду з громадською організацією «Сильні духом», яка об’єднала людей з однією проблемою – інвалідністю та з певними видами захворювань і нині потребують застосування засобів фізичної реабілітації. Під час таких занять наші студенти самостійно складають для кожного пацієнта індивідуальні реабілітаційні програми, а згодом застосовують свої знання на практиці з хворими. Але, крім суто медичної мети, така робота має ще й психологічний ас-

пект, бо неможливо відділити від реабілітаційних програм те тепло, й душевність, яку вкладають майбутні спеціалісти в свою роботу. Люди ж, які є неповносправними, залишившись на все життя інвалідами, дуже цінують та вдячні за таку щирість.

Приходять пацієнти до нас у визначений час із зазначеним діагнозом та проходять курс лікувальної гімнастики й займаються на тренажерах під керівництвом студентів і викладача. На кожного хворого студент складає індивідуальну реабілітаційну програму, в якій зазначену паспортну частину пацієнта, клінічні симптоми, клінічний діагноз, завдання реабілітаційних засобів, руховий режим, комплекс лікувальної гімнастики, план масажу та рекомендації для хворого. Один з наших постійних клієнтів ще 14 років тому переніс інсульт, але дуже ретельно дослухається наших настанов, приходить на заняття вчасно, виконує всі завдання. Ясна річ, здоров’я, яке було колись, не повернути, але для соціально вразливої людини це – суттєва допомога. Тому, на мій погляд, такий тандем – студент і пацієнт – чи не найкращий спосіб здобуття досвіду та виховання відчуття відповідальності в студентстві. Наступний етап виробничої практики буде відбуватися в Більче-Золотецькій обласній фізіотерапевтичній лікарні, де пацієнти проходять більш пізні етапи відновного лікування. Зараз там створені палати для учасників АТО та студенти матимуть змогу проводити реабілітаційні заходи, складати реабілітаційні програми індивідуально для кожного пацієнта залежно від захворювань і, таким чином, оволодівати практичними навичками в повноцінному реабілітаційному процесі.

Доволі часто у нас називають реабілітацією ті засоби, які в розвинених країнах давно вже не використовують, бо вони мають низьку ефективність. У нас відновлення фізіологічних функцій пацієнта за сучасними методиками можна спостерігати найчастіше у приватних центрах, тому, ясна річ, намагаємося ознайомлювати студентів з діяльністю таких закладів. Скажімо, в майбутньому їм доведеться працювати у мультидисциплінарній команді фа-

реабілітації. Коли пацієнт вперше потрапляє до реабілітаційного центру, мультидисциплінарна команда фахівців за допомогою стандартизованих шкал оцінює його стан і складає індивідуальну програму реабілітації, яка враховує фізичні та когнітивні можливості хворого, мету та завдання реабілітації в цей період і ставить перед собою мету. Завдання мультидисциплінарної команди – зробити так, щоб усі наслідки хвороби якнайменше обмежували життя людини. Очолюватиме таку команду лікар-реабітолог, а в її складі одночасно працюватимуть фізичний терапевт, нині – фахівець з фізичної реабілітації, бакалавр (у подальшому він має можливість надалі вдосконалюватися й отримати звання магістра фізичного терапевта або ерготерапевта), психолог, мовний терапевт, соціальний працівник та інші. Мультидисциплінарний підхід у реабілітації забезпечує послідовність роботи певних учасників команди та визначає пріоритетні цілі. Але в кожного спеціаліста команди є свої функції, фізичний терапевт буде виконувати свої функції, звітуючи саме лікарю. Тому, на мій погляд, важливим моментом є проходження навчання спеціалістів з фізичної реабілітації на клінічних базах лікарень і здобування освіти в медичних ВНЗ, адже тут вони отримують знання з багатьох інших медичних дисциплін.

– Яким вбачаєте майбутнє сучасної системи надання реабілітаційної допомоги?

– Поза всіляким сумнівом, воно має базуватися на кращих зразках світового досвіду. Хочу зазначити, ще 2015 року громадські організації – Українське товариство фізичної та реабілітаційної медицини, Всеукраїнське товариство нейрореабілітації та Українська асоціація фізичної терапії, які беруть активну участь у методологічній підтримці та розбудові системи реабілітації в нашій країні та представляють державу у професійних реабілітаційних об’єднаннях у світі та Європі, підписали меморандум про співпрацю. Це дало потужний поштовх у формуванні командного підходу, який є основою в світовій системі реабілітації, та системного залучення міжнародних освітніх ресурсів для створення системи реабілітації. Щодо ТДМУ, то ми мали перемовини з польськими колегами, фахівцями реабілітаційного центру «Вотум» з Кракова, а також обговорили співпрацю з Фондом допомоги дітям м. Живець. З великою зацікавленістю вони готові розпочати співробітництво з нашим університетом як освітянською базою, надаючи можливість навчання та виробничої практики нашим студентам і стажування викладачів та випускників нашого ВНЗ на своїх базах.

Отож, про підготовку спеціалістів, які в майбутньому будуть конкурентноспроможними на вітчизняному та міжнародному ринках надання реабілітаційних послуг, як і про створення повноцінної системи реабілітації хворих і розвиток в українській реабілітаційній медицині нових професій повинна піклуватися держава та суспільство загалом.

Лариса ЛУКАЩУК,
Микола ВАСИЛЕЧКО (фото)

КОШТОРИС-2017: ЯК ФІНАНСУВАТИМУТЬ МЕДИЧНІ ЗАКЛАДИ ТЕРНОПІЛЛЯ

У 2017 рік медична галузь Тернопілля ввійшла без заборгованості із заробітної плати медичним працівникам. Таку приємну новину на черговій колегії управління охорони здоров'я повідомила начальник відділу фінансового-економічного та програмного забезпечення управління охорони здоров'я ОДА Світлана Дейнека. Також вона ознайомила керівників лікувально-профілактичних закладів області з основними засадами формування бюджету цього року, поінформувавши про особливості складання розрахунків до проектів місцевих бюджетів.

— Бюджетні запити на цей рік ми провели за кардинально новим принципом — програмно-цільовим методом бюджетування. Це цілком нова класифі-

кація видатків, — розповіла Світлана Дейнека. — Взагалі ж програмно-цільовий метод планування кошторису спрямований на якісні зміни, тобто на результат. Система, яку нам запропонувало Міністерство фінансів, не проста у виконанні, але це зовсім новий підхід до формування бюджету. Найперша відмінність гласить про те, що з коштів медичної субвенції не можна здійснювати оплату енергоносіїв. Видатки на оплату комунальних послуг та енергоносіїв для закладів охорони здоров'я передано на фінансування з місцевих бюджетів задля розмежування сфери відповідальності державних і місцевих органів влади щодо утримання медичних установ. Новий закон не дозволяє спрямовувати кошти медичної субвенції для капітальних видатків, до того ж немає поки ще й відповіді на запитання, а куди ж спрямовувати ті невикористані гроші, які залишилися від попередньої субвенції. Ще одна інновація цього річного кошторису — це те, що враховано рішення уряду щодо встановлення мінімальної заробітної платні з 1 січня 2017 році в розмірі 3200 гривень на місяць та посадового окладу працівника 1 тарифного розряду ЄТС — 1600 гривень.

Щодо розподілу медичної субвенції, то він здійснений відповідно до формули розподілу обсягу медичної субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам, тобто обсяг видатків на галузь охорони здоров'я сформований з врахуванням нормативу забезпечення на одного жителя адміністративно-територіальної одиниці. Загалом медична субвенція на цей рік зросла на 295,4 мільйона гривень (на 25,7%) і становитиме 1 мільярд 446,3 мільйонів гривень.

Як і торік, передбачена субвенція для придбання витратних матеріалів для закладів охорони здоров'я, лікарських засобів для інгаляційної анестезії, відшкодування лікарських засобів для лікування осіб з гіпертонічною хворобою, цукрового діабету II типу, легеневої гіпертензії. Отримає цього річ Тернопільщина й нові види трансфертів: субвенцію

Тетяна СКАРЛОШ, заступник начальника управління охорони здоров'я ОДА, Степан ЗАПОРОЖАН, проректор ТДМУ, професор, Володимир БОГАЙЧУК, начальник управління охорони здоров'я ОДА

на придбання ангиографічного обладнання в сумі 4,1 мільйона гривень та субвенцію на відшкодування вартості лікарських засобів для лікування певних захворювань. Серед цільових видатків:

— лікування хворих на цукровий та нецукровий діабет — 14150,5 тис. грн. (25,5 тис. гривень витрачені 2016 року);

— лікування хворих на хронічну ниркову недостатність методом гемоділізу — 31464,8 тис. гривень (2016 — 46000 тис. гривень);

— виплата щомісячної державної допомоги ВІЛ-інфікованим дітям — 79,6 тис. гривень;

— придбання лікарських засобів, виробів медичного призначення, лабораторних реактивів, що надають медичну допомогу громадянам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, в тому числі для лікування онкологічних захворювань, які торік здійснювали через бюджетну програму Міністерства охорони здоров'я — 571,3 тис. гривень.

Постанова Кабінету Міністрів України від 30 листопада 2016 року № 875 «Про внесення змін до Порядку складання, розгляду, затвердження та основних вимог до виконання кошторису бюджетних установ» спрощує порядок перерозподілу бюд-

жетних коштів закладами охорони здоров'я. Документ передбачає фінансування видатків на охорону здоров'я за двома кодами економічної класифікації видатків. Зокрема, на поточні та капітальні потреби. Таке рішення дозволить прискорити оплату платіжних доручень в орга-

нах Казначейства, підвищити оперативність внесення змін до розпису асигнувань щодо розпорядників нижчого рівня, спростити порядок перерозподілу бюджетних коштів в частині внесення змін до планів використання бюджетних коштів, самостійно визначати першочерговість платежів.

Найголовніше у новому механізмі розподілу медичної субвенції для об'єднаних територіальних громад, це те, що відте-

пер 40% коштів спрямовуватимуть на первинний рівень медичної допомоги. Це важливий крок до підвищення якості надання медичних послуг, яке дає можливість запобігати захворюванням. По суті, це перехід до фінансування запобігання захворюванням, а не лікування», — зазначив начальник управління охорони здоров'я Тернопільської ОДА Володимир Богайчук.

ДОВІДКОВО

28 грудня 2016 року Кабінет Міністрів України ухвалив відповідну постанову «Про внесення змін до пункту 5 Порядку та умов надання медичної субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам», яка передбачає, що «ради об'єднаних територіальних громад передають кошти субвенції для здійснення видатків на вторинну медичну допомогу до бюджетів відповідних районів, міст обласного значення та об'єдна-

них територіальних громад в обсязі, не меншому, ніж 60% від обсягу субвенції, передбаченої для об'єднаних територіальних громад, які добровільно об'єдналися на базі районів, і не меншому, ніж 70% — передбаченої для об'єднаних територіальних громад, які добровільно об'єдналися на базі міст обласного значення».

**Лариса ЛУКАЩУК,
Микола ВАСИЛЕЧКО (фото)**

НОВОСІЛЛЯ

ПОБІЛЬШАЛО В РАЙОНІ НА ОДНУ АМБУЛАТОРІЮ

Донедавна у селі Ладичин, яке входить до Микулинецької об'єднаної територіальної громади, медичну допомогу мешканцям надавали у фельдшерсько-акушерському пункті. З початку лютого до послуг жителів громади — амбулаторія загальної практики-сімейної медицини. В новоствореній амбулаторії мешканцям Ладичина, Дворіччя та Конопківки надаватимуть медичні послуги п'ять

медиків — сімейний лікар, два фельдшери, медична сестра та молодша медсестра.

В урочистостях, які відбулися з нагоди відкриття АЗПСМ, взяли участь начальник управління охорони здоров'я Тернопільської обласної державної адміністрації Володимир Богайчук, голова Тербовлянської РДА Юрій Ништа, голова Тербовлянської районної ради Ігор Смільський, голова Микулинецької об'єднаної тери-

торіальної громади Петро Осіпчук, головний лікар Тербовлянського центру первинної медико-санітарної допомоги Степан Кундрат, головний лікар Тербовлянської центральної районної лікарні Михайло Никеруй, головний лікар Микулинецької районної лікарні Василь Дембрович. Святкову стрічку новенької амбулаторії загальної практики-сімейної медицини перерізав начальник управління

охорони здоров'я ОДА Володимир Богайчук і голова райдержадміністрації Юрій Ништа.

«Відкриття амбулаторії сімейної медицини — це ще один важливий крок, який здійснено задля покращення якості надання медичних послуг пацієнтам. Адже відтепер у мешканців Ладичина та навколишніх сіл є можливість отримувати ту медичну допомогу, яку вони потребують 24 години на добу», — наголо-

сив очільник медичної сфери області.

Також голова РДА разом із головою районної ради подарували медикам багатоканальний електрокардіограф для потреб медичної установи. Приміщення амбулаторії освятив місцевий парох о.Роман Зошук, а школярі Ладичинської ЗОШ I-II ступенів підготували для гостей невеличкий концерт.

Лілія ЛУКАШ

ІРИНА МЕРВА: «НАЙГОЛОВНІШЕ ДЛЯ МЕНЕ ЗАРАЗ – НАВЧАННЯ»

Ірина Мерва – студентка 3 курсу стоматологічного факультету. Староста групи. Член вченої ради факультету.

Про улюблену стоматологію, якій віддала перевагу з-поміж інших лікарських спеціальностей, про навчання, дозвілля та улюблене заняття у вільний час дівчина розповіла, завітавши після занять до нашої редакції.

– З майбутньою професією ви, Ірино, визначилися...

– ... ще в школі. Хоч лікарів у моїй сім'ї не було, але виховання та родинні традиції, безумовно, зіграли свою роль.

Я зростала в атмосфері добра й любові. І вдячна батькам за змогу обрати професію, яка мені найбільше до душі та яка дозволить допомагати іншим людям.

– Звідки родом?

– Я тернополянка, закінчила ТНМК «Школа-лицей №6», що, до речі, поруч з морфологічним корпусом ТДМУ. І спочатку мала намір вступати до Одеського медичного університету.

– Чим вас так привабила Одеса?

– Мій тато закінчив Одеську консерваторію й багато цікаво розповідав про місто своєї студентської юності. Зі стартом вступної кампанії поїхала туди подавати документи. Потім завагалася. Чи не помиляюся в своїх очікуваннях? Адже в рейтингу вищих медичних навчальних закладів МОЗ України лідирує ТДМУ ім. І.Я. Горбачевського. А ще у

цьому виші навчався мій старший брат Іван. Словом, повернувшись з Одеси, подала заяву про вступ до Тернопільського медуніверситету й одразу на кілька спеціальностей: «стоматологія», «лікувальна справа» і «фармація». На «лікувальну справу» була рекомендована до зарахування за державним замовленням, але обрала стоматологію. Тепер навчаюся. Навчатися мені радісно.

У брата студентські роки вже позаду, цього року Іван закінчує інтернатуру.

– Кажуть, якщо тебе підтримують рідні люди – немає нічого неможливого. Ким бачите себе через якийсь десяток років? У якій галузі сучасної стоматології хотіли б працювати?

– Ще не визначилася. Можливо, це буде ортодонція, можливо, якась інша спеціальність.

– Ваші улюблені дисципліни...

– ... всі, що пов'язані зі стоматологією. Одні даються важче, інші легше, але якщо вчитися наполегливо – бажаний результат буде. Добре, що в студентів є можливість виконувати необхідні стоматологічні маніпуляції в спеціально обладнаному класі з муляжами людських облич, щелеп. На фантомах можна зімітувати терапевтичний, ортопедичний, хірургічний та дитячий прийоми, а викладачі допомагають детально розібрати кожну ситуацію.

– Зимову сесію склали успішно?

– Так. Хоча іспити з фармако-

логії, патофізіології та патанатомії були не з легких. Крім усних відповідей, писали також тести.

– Різдвяні канікули минули...

– ... дуже гарно. Щороку на Різдво збираємося в дідуся, одягаємо вишиванки, колядуємо в родинному колі. Це традиція. На Святвечір приїжджають обидва татові брати з дружинами, дітьми, онуками. Весело в хаті, радісно. І з року в рік наше родинне коло дедалі більшає, бо молоді виходять заміж, одружуються, дітей народжують. Відтак і коляда голосніша. До речі, майже всі в нашій родині грають на музичних інструментах. У тата улюблений – акордеон.

– Ваш тато музикант і за освітою, і за покликанням. А мама?

– Мама працює в Тернопільському національному педагогічному університеті, кандидат педагогічних наук, учений секретар університету. А ще у неї справжній талант до малювання та вишиття. Мама є відомою майстрицею народної вишивки і ця любов я в неї перейняла. Вишивка – моє захоплення з дитинства.

– Пам'ятаєте свій перший стібок на полотні?

– Це було ще задовго до школи. На уроках рукоділля вчителька дозволяла мені вишивати не пропонувані малюнки, а щось своє. Я обрала борщівську техніку вишивання, лише чорний колір, пов'язаний із журбою, у своїй першій вишиванці замінила на синій. Квіти ж на полотні – червоні, рожеві... Вийшло гарно та вишукано.

– Скільки вишиванок вже є у вашому гардеробі?

– Майже десять.

– Яка з них ваша улюблена?

– Її мені вишила мама, коли я була в 9 класі. Вона яскрава, у квітах і дуже гарна. Люблю її одягати на якісь урочистості. Здається, вона випромінює тепло маминих рук і на душі стає радісно, святково. До речі, на парад випускників школи та на випускний вечір я прийшла у вишитої мамою сукні й журі відзначило її як одну з найкращих. Батьки теж були у вишиванках і ми отримали відзнаку за перемогу в номінації «Краще вишите вбрання сім'ї».

– Візерунки для вишивання теж власні?

– У більшості випадків мама сама малює узори. В неї унікальний авторський стиль. Мамині роботи друкують на сторінках журналів з рукоділля, зокрема, в «Майстерні вишивки».

– Тож майстерність вишивальниці вам є в кого переймати.

– Це наше сімейне захоплення, яке передалося від бабусі до мами й від мами мені.

– В якій техніці працюєте.

– Вишиваю хрестиком. Це мистецтво, що потребує багато вільного часу, а його, по суті, немає. Бо найголовніше для мене зараз – навчання.

– Але без відпочинку теж не можна. Як відпочиваєте?

– Люблю походити в кіно, театр. Просто прогулянки в парку. Та коли на вулиці холодно й хо-

четься посидіти в тиші вдома, відпочити від клопотів, то беруся за голку з ниткою. Хоча й не надовго. Відклала своє захоплення до літніх канікул. Від минулого літа, до речі, залишилися найприємніші враження.

– Що найбільше запам'яталося?

– У липні ми з друзями їздили до Польщі. Також була туристична поїздка до Угорщини та Італії. Побувала в Будапешті, Венеції, Вероні. Дуже гарні, комфортні для життя міста, хотіла б відвідати їх знову. Загалом я люблю подорожувати. Прагну побачити якомога більше красивих місць і в Україні, і за кордоном, вивчити досконало іноземні мови, і не лише англійську, а й італійську чи німецьку.

– Ваш улюблений крилатий вислів?

– Твори добро й воно повернеться до тебе. Та навіть якщо не повернеться – все одно роби добрі справи, допомагай людям. Дуже хочеться, щоб світ був добрішим, ніж він є зараз, особливо враховуючи події на сході України.

– Розкажіть про свою студентську групу. Чи склалися у вас якісь цікаві традиції?

– У моїй групі – 11 студентів, які приїхали на навчання з різних областей України. Всі люди відповідальні, розуміють, що в студентські роки закладається підмурівок подальшого життя й треба плідно використати цей час. Зараз у розпалі підготовка до ліцензійного іспиту «Крок-1» і кожен прагне скласти його найкраще. Тож уся увага навчанню. А День студента, «Свято екватора», спільні походи в кіно роблять наше студентське життя ще насиченішим і цікавішим.

Лідія ХМІЛЯР

ВИШКІЛ

ВІКІПЕДИСТИ ВИЙШЛИ НА МАРАФОН

Головна засада Вікіпедії – матеріали пишуть, сторінки творять спільно самі читачі. Рівно 13 років тому перша стаття з'явилася і на такій українській електронній енциклопедії. І йшлося в ній про атом. І, схоже, вона дала надто позитивний та динамічний заряд. Адже за кількістю опублікованого українська «Вікіпедія» посідає 16 місце серед усіх мовних розділів, третє – серед слов'янських та одинадцять – серед європейських. Знаний вікіпедист Ігор Костенко – уродженець Тернопільщини. В серпні 2013 року він запропонував організувати вікіфлешмоб, який зумів би залучити до творення українського вікісегменту нових користувачів-авторів. І такий захід провели, але вже 27 квітня наступного року й, що найстрашніше та найважливіше – на вшанування пам'яті Ігоря. Адже він загинув на столичному Майдані, йому присвоєно звання Героя України.

Цього року даті створення української Вікіпедії присвятили вікімарафон. Тривав він три дні.

Вікіпедист Микола ВАСИЛЕЧКО пояснює студентам-медикам процес створення статті

Основний задум цього заходу, звісно ж, крився в написанні нових статей, в організації вишкілів.

Тернопільщина входить до десятка кращих наповнювачів Вікіпедії серед областей України. Уродженця краю Мар'яна Довганика вважають найкращим вікіпедистом країни. Він створив 34 867 статей (п'ять відсотків від загальної кількості). Активним автором

є Микола Василечко. Спочатку він рівно десять років тому захопився редагуванням матеріалів. Але вже через рік написав власну статтю про річку Вільховець, ліву притоку Стрипи в Буцацькому районі на Тернопіллі. Нині в Миколино-му активі – 803 статті та численні редагування інформації, яку подали інші користувачі. Великою підмогою для його краян-вікіпе-

дистів є Тернопільський енциклопедичний словник і довідкове видання «Тернопільщина. Історія міст і сіл». Для популяризації області Микола Василечко три роки тому провів місячник Тернопілля у Вікіпедії. Під час нинішнього марафону він запропонував організувати таку ж саму акцію, але вже з висвітлення сучасного Тернопілля. Примітно, що цю ініціативу підтримала міська влада. Як заявив заступник голови міськради Леонід Бицюра, авторів статей з найповнішими джерелами інформації готові навіть відзначити.

Тим часом під час вікімарафону Микола Василечко разом зі своїми колегами організували прес-конференцію, вікізустріч, віківішкіли. Тернопільський державний медичний університет імені І.Горбачевського також долучився до організації та проведення цікавої та пізнавальної події у нашому місті – вікімарафону. Його ідейним натхненником у Тернополі став патрульний української Вікіпедії і фотокореспондент газет «Медична акаде-

мія» та «Університетська лікарня» Микола Василечко.

Понад 10 студентів ТДМУ виявили бажання опанувати мистецтво наповнення сторінок Вікіпедії українським контентом. Задля цього вони зібралися на віківишкілі у бібліотеці нашого університету. Микола Василечко впродовж двох годин опікувався кожним автором, не лише ділився досвідом написання статей, а й навчав, консультував. Майбутні медики завдяки цьому заняттю зуміли започаткувати десять нових сторінок у Вікіпедії про знаних науковців свого вишу.

ДО РЕЧІ

Станом на 27 січня 2017 року у Вікіпедії в розділі українською опубліковано 675563 статей, є 344077 користувачів, 42 адміністратори. За цим показником вона перебуває на 16-му місці серед усіх мовних розділів, на третьому – слов'янськими мовами, на 11-му – серед європейських Вікіпедій. Загальна кількість сторінок в українській Вікіпедії – 2 031 604, редагувань – 19 799 966, завантажених файлів – 84 872.

**Микола ВІЛЬШАНЕНКО,
Яніна ЧАЙКІВСЬКА (фото)**

УКРАЇНА ПОТРЕБУЄ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Сучасний етап розвитку суспільства, в основі якого лежить інтенсивне використання природних ресурсів, характеризується зростанням антропогенного тиску на природу. Світова спільнота вже давно зрозуміла, що частина ресурсів, наприклад, мінеральних, перебуває на стадії вичерпання, стає важкодоступнішою, їхня якість погіршується. Природні екологічні властивості, зокрема, поверхневих вод, ґрунтів уже змінені в процесі розвитку людства, що водночас несприятливо позначається на умовах життєдіяльності самої людини.

Усвідомлення негативних наслідків впливу діяльності суспільства на природу призвело до необхідності розпочати складний процес формування нового світогляду на розвиток, що в документі ООН «Порядок денний на XXI століття» (Ріо-де-Жанейро, 1992 р.) означений як сталий розвиток. Загально визначене світове розуміння: поняття сталий розвиток — це розвиток, який задовольняє потреби нинішнього покоління у збалансованості економічного, соціального та екологічного розвитку, без шкоди для можливості майбутніх поколінь задовольняти свої власні потреби.

Система уявлень про сталий розвиток стає альтернативою панівній моделі розвитку, що ґрунтується на ставленні до природи як джерела сировини для виробництва різної продукції. Забезпечення збалансованості економічного, соціального та екологічного розвитку не є технічною проблемою, для розв'язання якої необхідні нові технології. Це насамперед проблема усвідомлення представниками усіх верств населення небезпечності екологічної кризи та її наслідків для життя людини та інших живих організмів, а також докорінної зміни суспільних відносин і формування такого суспільства, яке не руйнуватиме середовище свого існування. Впровадження системи уявлень про суспільний розвиток значною мірою залежить від етичних засад ставлення суспільства до природи не як до невичерпного ресурсу, а як до середовища існування людини та інших живих істот. Має відбуватися переоцінювання домінуючих цінностей та напрямків суспільного розвитку. В основі припинення деградації довкілля лежить збереження екологічних властивостей компонентів природи, природної та культурної спадщини, адаптація суспільної діяльності до можливостей екосистем підтримувати життя на Землі.

Впровадження засад сталого розвитку потребує формування стратегічного бачення напрямів

розвитку, що ґрунтуються на новій філософії мислення та нових аспектах політичної діяльності. Перехід на засади сталого розвитку потребуватиме глибоких структурних змін в управлінні та нових методів роботи в різних галузях економічного, соціального та політичного життя. З управлінського погляду соціальна та демократична держава має бути також і природозберігаючою.

Система управління сталим розвитком має ґрунтуватися на моделі публічного врядування, яке передбачає конструктивну взаємодію державних, громадських і приватних структур. Запровадження такої моделі пов'язано з реалізацією певних складних управлінських завдань, як-от: формування спільного бачення розвитку країни, галузей і регіонів; визначення стратегічних цілей та пріоритетів розвитку; зміцнення інституцій, спрямованих на участь зацікавлених сторін у прийнятті рішень, міжгалузеву та міжрегіональну взаємодію та довгострокове планування, що враховуватиме інтереси майбутніх поколінь. Для втілення зазначених завдань застосовують стратегічний підхід, який дає можливість ще на стадії планування розвитку скоординувати дії й узгодити інтереси міністерств і відомств та інших зацікавлених сторін.

Стратегічний підхід до сталого розвитку успішно застосовують у країнах Європи, які не лише прийняли національні стратегії сталого розвитку, але й періодично їх переглядають. В Європейському Союзі принцип сталого розвитку закріплено в установах Амстердамському договорі ЄС (Договір про ЄС, 1997 р.). Цей принцип визначено ключовим для всіх політиків держав ЄС. Це означає, що будь-які галузеві чи регіональні стратегії, плани та програми мають орієнтуватися на досягнення балансу між економічними, соціальними й екологічними цілями.

В Україні Стратегію сталого розвитку «Україна-2020» схвалено Указом Президента України П.Порошенком від 12 січня 2015 року.

У вересні 2015 р. на саміті ООН зі сталого розвитку в Нью-Йорку в рамках 70-ї ювілейної сесії Генеральної Асамблеї ООН глави держав та урядів погодили порядок денний світового розвитку на період після 2015 р. і визначили 17 глобальних цілей сталого розвитку, які охоплюють 169 завдань. У зв'язку з цією обставиною потребує актуалізації Стратегія сталого розвитку «Україна-2020», яка лише задекларувала сталий розвиток у назві стратегії та в якій не розкрито головні принципи сталого розвитку, зокрема:

- поєднання збереження природи та розвитку суспільства;
- високий рівень освіти та охорони здоров'я;
- задоволення основних потреб людини;

— досягнення рівності та соціальної справедливості;

— забезпечення соціального самовизначення та культурного різноманіття;

— ліквідація незбалансованих моделей виробництва та споживання;

— економне та ефективне використання ресурсів.

Нині є сподівання, що Україна вже візьметься до виконання своїх міжнародних зобов'язань, адже на саміті ООН зі сталого розвитку 24 вересня 2015 року Президент України Петро Порошенко зазначив, що «для досягнення цілей сталого розвитку на національному рівні Україна здійснюватиме нові програми та проекти, які на практиці забезпечать макроекономічну стабільність, екологічний баланс і соціальну згуртованість».

У листопаді 2015р. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України розпочало роботу в напрямку адаптації цілей сталого розвитку до нинішніх умов розвитку держави. Представництво ООН в Україні здійснює підтримку двох напрямків роботи: адаптації Цілей сталого розвитку для України та розроблення проекту Стратегії сталого розвитку України на період до 2030 року.

Група експертів під керівництвом академіка НАН України Л.Г.Руденка розробили проект Стратегії сталого розвитку України на основі адаптованих Цілей сталого розвитку. Саме Стратегія розглядається як рамковий документ, в якому мають бути визначені стратегічні напрями розвитку держави до 2030 р. і який сприятиме інтеграції Цілей сталого розвитку в галузеві та регіональні стратегії й програми. Стратегія має супроводжуватися Національним планом дій зі сталого розвитку, що буде спрямований на впровадження Стратегії і в якому будуть передбачені конкретні завдання та заходи.

З червня 2016 р. Проект стратегії був надісланий провідним фахівцям для розгляду та обговорення онлайн. Його було спрямовано в усі міністерства й відомства держави та розглянуто на консультаціях — як регіональних (Одеса — 21.09.2016 р., Івано-Франківськ — 07.10.2016р., Харків — 27.10.2016.), так і національних (Київ — 08.12.2016 р.). У цих консультаціях взяли участь депутати різних рівнів, представники органів місцевого самоврядування, ЗМІ, бізнесу, науки, освіти й громадських організацій, особливо Всеукраїнська екологічна ліга, всіх адміністративних областей України. Є сподівання, що Стратегія сталого розвитку матиме обговорення у Верховній Раді України, її приймуть як Закон України або згідно з Указом Президента України.

**Степан ВАДЗЮК,
консультант зі створення
Стратегії сталого розвитку
України до 2030,
професор ТДМУ**

ОБ'ЄКТИВ

(Зліва направо): Юлія ПОХОДОШУК, Марина ЛИСЮК, студентки медичного факультету

АСОЦІАЦІЯ СТУДЕНТІВ НІГЕРІЇ ТДМУ ОБРАЛА НОВОГО ОЧІЛЬНИКА

Уперше в історії Асоціації студентів Нігерії ТДМУ її президентом стала дівчина — студентка п'ятого курсу Агуруні Шарон Огечі (31 група). За неї проголосували понад 70 відсотків виборців. Конкурентом Шарон на цю громадську посаду був інший студент ТДМУ — Агенрен Даніель Омегбан.

Зазначимо, що нігерійська студентська спільнота в нашому медуніверситеті є однією з найчисельніших у складі іноземного контингенту майбутніх медиків. Тут навчається понад 300 представників цієї країни.

Нігерійські студенти є досить активними в своїй діяльності,

лого віку в гериатричному будинку, представниками соціально незахищених верств у благодійному фонді «Карітас» і т.д.

Окрім того, нігерійські студенти організовують чимало культурно-мистецьких акцій («Вечір нагород», «Вечір культур»), активно беруть участь у житті університету та міста. Вони представляють виш на різних пісенних конкурсах, де здобувають перемоги й пошанування.

Тож у теперішнього президента попереду чимало роботи, аби діяльність асоціації набирала обертів. Шарон вже сформувала генеральний секретаріат Асоціації студентів Нігерії. Фінансовим секретарем став Онворді Чеквубе Вініфред, відповідальним за соціальний напрямок — Бадмус Ололаде Рафіат, керівником спортивного напрямку —

Колишній президент асоціації студентів Нігерії в ТДМУ Дональд Одіон Оріайфо вітає нинішнього очільника Агуруні Шарон Огечі

зокрема, вони свого часу були ініціаторами створення двох філій міжнародних громадських організацій — Європейської асоціації студентів-медиків, ідейним натхненником і керівником якої був колишній президент нігерійського братства Дональд Одіон Оріайфо, та «Medicare and Social Welfare Initiative» (ініціатор — Оджему Осаремхен Джефзах). Перша організація активно займається представленням наукових студентських напрацювань на європейському рівні, реалізацією просвітницьких програм і т.д. Інша спрямована на добродійну діяльність, зокрема, студенти опікуються людьми похи-

Айоделе Оласунканмі Мозес і директором з добробуту — Юхебгу Чіагозівом Прешес.

Нагадаємо, що до цього посаду президента обіймав Дональд Одіон Оріайфо. Він висловив підтримку Шарон та ділиться з нею своїм досвідом щодо організації роботи асоціації. З приводу свого головування Дональд зазначив, що він отримав чудовий шанс спробувати себе у цій ролі. На його думку, в ТДМУ створені всі умови, щоб сповна реалізувати себе, тому він бажає кожному студенту використовувати ці можливості.

Яніна ЧАЙКІВСЬКА

ШКОЛА ТА МЕДУНІВЕРСИТЕТ: УЧИМОСЯ РЯТУВАТИ ЛЮДСЬКЕ ЖИТТЯ РАЗОМ

Забезпечення збереження життя та здоров'я є, мабуть, одним з найважливіших практичних інтересів людства з давніх часів до наших днів. Адже ці якості людини є найвищою цінністю кожної держави. Сучасна людина існує в оточенні різних небезпек техногенного та соціального характеру. Тому формування здоров'язбережувальної компетентності сучасних молодих людей, навичок збереження здоров'я – свого та оточення – це один з пріоритетів сучасної освіти та медицини.

Значну роль при цьому відіграє засвоєння базових засад надання домедичної допомоги. Потенційний рятувальник повинен мати знання та сформовані навички, впевненість у важливості й правильності його дій, адже від цього залежить життя людини. Вміти виконувати алгоритм надання домедичної допомоги потерпілому в разі надзвичайних ситуацій передбачає програма шкільних курсів, зокрема «Основ здоров'я». Якісне формування таких навичок потребує тісної співпраці педагогів і медиків.

Саме тому з ініціативи управління освіти та науки Тернопільської міської ради, за погодженням з керівництвом Тернопільського державного медичного університету ім. І.Я. Горбачевського вже кілька років поспіль організовують практичні заняття з надання першої домедичної допомоги для учнів 9-х класів загальноосвітніх навчальних закладів.

У грудні 2016 р. стартував четвертий «Марафон знань з базових принципів першої домедичної допомоги» для школярів м.

Тернополя. Заняття організовує доцент кафедри невідкладної та екстреної медичної допомоги ТДМУ Роман Ляхович із залученням студентів наукового гуртка курсу екстреної медичної допомоги, який очолює.

Під час занять розглядають основні аспекти надання допомоги при різноманітних невідкладних станах. Зокрема, це стосується реанімаційних заходів, зупинки кровотеч, мобілізації

ють той чи інший вид екстреної допомоги. Особливий інтерес у школярів викликала інформація щодо сучасних методик виконання серцево-легеневої реанімації. Під час втілення сценарію практичних навичок їм доводилося долати невпевненість і знаходити в собі сміливість проводити реанімаційні заходи. Не секрет, що для психіки будь-якої людини завжди травматичним є той момент, коли вона стає

лодіє навичками з надання домедичної допомоги, то рівень смертності від нещасних випадків зменшиться вдвічі. Це дуже важливо, оскільки статистика безжально свідчить, що в Україні від нещасних випадків щорічно гине 65-70 тисяч громадян. Саме через це є надія, що всі, хто пройшов підготовку під час цього навчання, зможуть у разі потреби врятувати чиєсь життя.

Плідна співпраця школи та вишу в цьому напрямку не обмежується навчанням школярів. Протягом 2014-2017 рр. таким навчанням охоплено, крім 2080 учнів, ще й 600 педагогічних і 100 медичних працівників загальноосвітніх та дошкільних навчальних закладів.

Так, 17 січня в ТДМУ відбулося навчання з надання домедичної допомоги медсестрами дошкільних навчальних закладів м. Тернополя. Воно мало теоретичний та практичний блоки. Заняття проводив доцент, завідувач курсу екстреної медичної допомоги кафедри невідкладної та екстреної медичної допомоги медуніверситету Роман Ляхович, який ознайомив присутніх із судомними нападами та іншими невідкладними станами у дітей, звернув увагу на комплектування аптечки медсестри дошкільного закладу. Практичний блок проходив із залученням студентів наукового гуртка. Медсестри мали можливість не лише ознайомитися із сучасними підходами до надання першої допомоги дітям у разі невідкладних станів, а й практично закріпити навички. Кожен з учасників цих навчань отримав буклет з базових засад надання догоспітальної реанімаційної допомоги, який розробила кафедра невідкладної та екстреної медичної допомоги.

М.А. Рикунік, медсестра ТДНЗ №34, поділилася враженнями від зустрічі:

— Велика вдячність науковцям і студентам Тернопільського дер-

жавного медуніверситету, організаторам навчання за отриманим знання та навички. Ми з вами маємо зробити все для того, щоб кожна дитина була здоровою й постійно перебувала у безпечних умовах. Медичні працівники, педагоги забезпечують створення належних умов для безпечної життєдіяльності дітей; формування елементарної життєвої компетенції з питань безпеки, виховання основ безпечної поведінки у дітей, а також культури безпеки у дорослих, відповідального ставлення до життя та здоров'я малят.

Щоб не допускати небезпечних ситуацій, важливо вміти передбачати їх, якщо можливо, уникати, а в разі необхідності – рішуче діяти. Від цього, без перебільшення, залежить життя дитини.

Хочу особливо підкреслити, що кожен працівник дошкільного навчального закладу несе відповідальність за життя та здоров'я дітей на своєму робочому місці. Тому знання й практичні навички, які ми отримали на сьогоднішньому занятті, є дуже важливими. Хотілося, аби наші зустрічі з фахівцями медичного університету мали продовження.

Наразі доцент Р.М. Ляхович разом із студентами-гуртківцями працює над розробкою сучасного алгоритму з надання домедичної допомоги для школярів і медичних працівників шкіл та дошкільних закладів м. Тернополя. Впровадження такого проекту забезпечує співпрацю науковців та освітян за рахунок створення системи застосування результатів наукової і навчальної діяльності, передових освітніх практик у навчальні заклади файного міста.

Лариса КОЗЛОВСЬКА,
методист Тернопільського комунального центру науково-освітніх інновацій та моніторингу

кінцівок при травмах і найпростіших способів транспортування з максимальним уникненням травматизації. Під час навчання використовують відповідний інвентар, зокрема манекени, прості засоби для іммобілізації кінцівок, гемостатичні середники тощо. Заняття проводять на базі симуляційного центру університету, розташованого на вул. Чехова, 3. Попередньо розроблено єдиний план навчань. Спершу інструктор показує, як потрібно надати допомогу, а відтак кожен школяр під його наглядом відпрацьовує навички з її надання. В процесі навчання моделюють різноманітні ситуації, які вимагають надання негайної домедичної допомоги, а завдання учасників полягає в їхньому безпосередньому розв'язанні. Для цього створено сім станцій, на кожній з яких відпрацьову-

свідком нещасного випадку. Водночас від умілих дій рятувальника нерідко залежить життя потерпілого. Через це студенти намагаються простими, доступними методами донести до учнів принципи надання допомоги потерпілим, які перебувають у стані клінічної смерті. Такі реанімаційні вміння важливі для кожної людини, адже від цього залежить чиєсь життя. На жаль, статистика свідчить, що з 10 пацієнтів виживає лише двоє. Та якщо навіть виживає один з тисячі, то варто боротися за людське життя. Для цього потрібно навчитися долати страх, працювати над удосконаленням навичок. Адже отримані нині базові знання можуть знадобитися в ситуації, коли потрібно врятувати життя потерпілому.

Досвідом доведено, що коли хоча б третина громадян ово-

ЗАСІДАННЯ СТУДІЇ

ВОДА ТЕРНОПІЛЬЩИНИ ЯК ЖИТТЄТВОРНИЙ ФАКТОР СУСПІЛЬСТВА

Такою була тема засідання науково-краєзнавчої студії «Терполяни» кафедри філософії та суспільних дисциплін ТДМУ ім. І.Я. Горбачевського, в якому взяли участь представники інших університетів Тернополя, міської влади, громадської організації «Тернопільщина європейська», небайдужої учнівської молоді та спеціалісти обласного управління водних ресурсів.

Для довголіття та здоров'я всього важливо яка вода живе тканини нашого тіла. За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я, понад 80 % проблем здоров'я людини тією чи іншою мірою пов'язані з питною водою. І це спонукає нас активно пропагувати дбайливе ставлення до довкілля, зазначив керівник науково-краєзнавчої студії «Терполяни», доцент кафедри філософії та суспільних наук ТДМУ Леонід Кравчук.

Учасників засідання при-

вітав заступник міського голови Тернополя Леонід Бицюра, який наголосив на актуальності порушеної теми.

Учасники засідання обговорили перспективи та завдання водозбереження краю, якісний стан і властивості води – найпоширенішої на Землі й водночас все ще маловивченої речовини. Зокрема, професор ТДМУ Степан Вадзюк розповів про роль води у забезпеченні життєдіяльності організму. Адже щоб повноцінно функціонувати, наші клітини мають містити її достатню кількість. Тоді відбуватимуться повноцінні обмінні процеси.

Про перспективи та завдання з водозбереження краю йшлося у виступі професора Тернопільського педагогічного університету ім. В.Гнатюка Василя Грубінки.

(Продовження на стор. 12)

ННІ АНАЛІЗУ ТА МОДЕЛЮВАННЯ ПАТОЛОГІЧНИХ ПРОЦЕСІВ: ОСНОВНІ ЗДОБУТКИ ТА ПОГЛЯД У МАЙБУТНЄ

(Продовження. Поч. у №2)

Кафедра філософії та суспільних дисциплін: стан і перспективи розвитку. Кафедра суспільно-гуманітарного профілю існувала в університеті, по суті, з часу його створення. З проголошенням Незалежності України 1991 року кафедра носила назву філософії та українознавства.

Сучасну кафедру філософії та суспільних дисциплін створено за наказом ректора Тернопільського державного медичного університету імені І.Я. Горбачевського 30 червня 2011 року на базі «Інституту моделювання та аналізу патологічних процесів».

Нині на кафедрі філософії та суспільних дисциплін працюють 1 професор, 7 доцентів, 4 викладачі з науковим ступенем кандидата наук, які читають лекції та проводять семінарські заняття з вітчизняними й іноземними студентами, викладаючи українською та англійською мовами дисципліни «Історія України та української культури», «Філософія», «Соціологія», «Педагогіка», «Педагогіка вищої школи», «Основи педагогіки та мистецтво викладання», «Європейська культура», «Зарубіжна культура» та 3 старших лаборанти з вищою освітою.

проф. І. М. Мельничук з проблематики підготовки до здоров'язбережувальної діяльності майбутніх лікарів і специфіки мовленнєво-термінологічної підготовки студентів ВМНЗ.

У планах кафедри філософії та суспільних дисциплін:

1) проводити наукове дослідження на тему «Компетентнісний підхід у гуманітарній підготовці фахівців медичної галузі» з проведення Всеукраїнської науково-методичної конференції у грудні 2018 року;

2) підготувати здобувачів до захисту з теорії і методики професійної освіти 2 кандидатських і 2 докторських дисертацій;

3) упорядкувати навчальний посібник з «Історії України та української культури» для іноземних студентів.

Кафедра іноземних мов. Історія кафедри іноземних мов бере початок з серпня 1957 року. Перші заняття з латинської та іноземних мов проводили у навчальних кімнатах на той час будівлі фізіологічного корпусу, розташованого на площі Свободи (тепер – адміністративний), згодом – у біологічному корпусі на Театральній площі. У серпні 1979 р. кафедру перемістили в корпус, що на вул. Руській, 36, де була вже достатня кількість приміщень для навчального процесу. На початку 2000 р. кафедра переїхала в окреме приміщення на вул. Січових Стрільців, 8, де були облаштовані комп'ютерний клас, аудіо- та відеокласи, кафедральна бібліотека оригінальної англійської наукової літератури. Згодом цю будівлю передали для потреб бібліотеки, а кафедру перемістили у корпус, що на вул. Чехова, 3. З переїздом в оновлений корпус, що на вулиці Гетьмана Дорошенка, наприкінці серпня 2015 р. кафедра отримала у своє розпорядження значно більше навчальних кімнат.

З січня 2017 р. завідувачем кафедри іноземних мов є кандидат педагогічних наук, доцент Н.О. Федчишин.

Нині на кафедрі працюють: 2 кандидати філософських наук (доц. М.І. Бобак, доц. Г.Б. Паласюк), 4 кандидати філологічних наук (доц. Т.В. Саварин, доц. Г.Я. Павлишин, доц. І.І. Ворона, викл. К.Б. Олексій), 12 кандидатів педагогічних наук (доц. Н.О. Федчишин, доц. Н.І. Єлагіна, доц. Г.І. Кліщ, доц. М.О. Кучма, доц. Г.І. Навольська, доц. І.А. Прокоп, доц. Т.І. Горпінч, доц. Т.В. Корольова, викл. І.Р. Гуменна, викл. М.Я. Кічула, викл. О.Д. Колодницька, викл. Я.М. Нахаєва), викладач М.В. Волощук. Викладачі кафедри О.І. Атаманова та І.П. Мамчур плідно працюють над темами дисертацій на здобуття наукового ступеня

кандидата наук. Суттєву допомогу в організації навчального процесу надає старший лаборант (філолог за освітою) Н.М. Данилюк.

Методична діяльність викладацького складу кафедри спрямована на удосконалення сучасних методів викладання інозем-

іноземними та латинською мовами.

Перспективи розвитку кафедри іноземних мов передбачають: розробку та впровадження нових методик формування мовної компетентності у студентів під час вивчення іноземної та латинської мов; удосконалення

дають дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» та «Українська мова як іноземна».

За науковим потенціалом кафедра є однією з найпотужніших серед подібних за профілем кафедр медичних вищих навчальних закладів України. Нині до штату кафедри входить 6 доцентів, кандидатів філологічних наук, 1 старший викладач, кандидат педагогічних наук, 3 викладачі, серед яких – 1 кандидат філологічних наук, 2 кандидати педагогічних наук, 3 старші лаборанти з вищою освітою.

Викладачі кафедри здійснюють прикладні й теоретичні дослідження української мови та літератури у таких напрямках:

1) структура медичної професійної мови та медичної комунікації; 2) зміст і методи викладання української мови (за професійним спрямуванням); 3) викладання української мови як іноземної; 4) українська ономастика; 5) історія мови; 5) теорія літератури. 23-24 червня 2016 року на кафедрі української мови відбулася II регіональна науково-практична конференція, присвячена актуальним проблемам функціонування української професійної мови у синхронічному й діяхронічному аспектах.

Викладачі кафедри беруть участь у міжнародних, всеукраїнських науково-практичних конференціях, семінарах з питань функціонування української мови, регулярно рецензують нові навчальні посібники, дипломні, магістерські роботи, готують відгуки на автореферати дисертацій, ведуть активну популяризацію мовних знань поза межами університету через обласні та національні засоби масової інформації.

У планах кафедри української мови – створити навчальний по-

Колектив кафедри іноземних мов (2016 р.)

ної та латинської мов у немовному (медичному) ВНЗ і впровадження їх у навчальний процес. За останні 10 років на кафедрі іноземних мов підготовлено та видано 5 монографій, 8 підручників, 6 навчальних посібників і 2 збірники методичних вказівок для студентів вищих медичних закладів освіти, розроблено 8 віртуальних програм.

Основними науковими напрямками роботи викладачів кафедри є розробка та впровадження методики викладання гуманітарних і суспільних дисциплін у контекст формування мовної компетентності студентів медичних ВНЗ при професійно орієнтованому навчанні. Набутий багаторічний досвід навчально-методичної та наукової роботи викладачів кафедри узагальнюється у комплексних науково-дослідних роботах і проведенні науково-практичних конференцій. Впродовж 2012-2016 рр. викладачі кафедри захистили 1 докторську (Федчишин Н.О., 2016) та 10 кандидатських дисертацій (Павлишин Г.Я., 2012; Єлагіна Н.І., 2013; Кічула М.Я., 2013; Олексій К.Б., 2014; Горпінч Т. І., 2014; Ворона І. І., 2014; Корольова Т. В., 2015; Нахаєва Я. М., 2016; Гуменна І.Р., 2016).

Викладачі іноземних мов проводять багатогранну роботу щодо надання кваліфікованої допомоги профільним кафедрам, органам охорони здоров'я області й Тернополя з перекладу наукових статей, медичної документації, інструкцій до медичних препаратів, медичного обладнання, оформлення витягів і діагнозів з історії хвороб

методики дистанційного навчання; оновлення комп'ютерного фонду кафедри; наповнення бази навчальних комп'ютерних програм; розробку нових віртуальних навчальних програм для самостійної роботи студентів.

Кафедра української мови: стан і перспективи розвитку. Історично кафедра української мови пов'язана зі створеною 1991 р. кафедрою філософії та українознавства (завідувач кафедри – кандидат філософських наук, доцент М.К. Кубаєвський). Саме на цій кафедрі 1994/1995 н. р. у нашому ВНЗ розпочали викладання курсу «Ділова украї-

Колектив кафедри української мови (2016 р.)

нська мова». Згідно з постановою вченої ради університету від 28 серпня 2015 р. кафедру українознавства перейменували на кафедру української мови. У навчальних планах 2010 р. ділову українську мову замінили на курс «Українська мова (за професійним спрямуванням)», до речі, загалом побудований на засадах, викладених у методичних статтях В.Я. Юкала наприкінці 90-х рр. Нині на кафедрі викла-

сібник «Українська мова як іноземна» для студентів 1-го курсу відповідно до Тимчасової програми навчальної дисципліни для підготовки англійськомовних студентів у вищих навчальних закладах МОЗ України та розробити методичні матеріали для курсів за вибором «Теорія та практика професійної мовної комунікації», «Культура мовлення», «Основи діловодства та риторика».

Завідувач кафедри, професор Ірина МЕЛЬНИЧУК – учасник міжнародної науково-практичної конференції в Празі (Чехія)

Викладачі кафедри постійно підвищують науково-методичний рівень педагогічної майстерності у вітчизняних і зарубіжних вищих навчальних закладах з метою вдосконалення викладання навчальних дисциплін.

Підсумком кількарічної наукової роботи кафедри стала Всеукраїнська науково-практична конференція «Філософія, методологія, психолого-педагогічні аспекти формування культури здоров'язбереження» у вересні 2015 року та захист чотирьох кандидатських дисертацій під керівництвом д-ра пед. наук,

«БУВ ДОСТУПНИЙ У СПІЛКУВАННІ ТА РОЗУМІВ СИТУАЦІЮ В КОЖНОМУ КОНКРЕТНОМУ ВИПАДКУ»

*Посередній учитель викладає.
Хороший учитель пояснює.
Видатний учитель показує.
Великий учитель надихає.*

Вільям Ворд

Минають літа... Але в пам'яті залишаються приємні, теплі спогади про студентські роки.

З неприхованою радістю зустріли тернополяни навесні 1957 року звістку про відкриття в нашому місті медичного інституту. Це, до речі, був перший вищий навчальний заклад у Тернополі.

Вступні іспити ми, першовідкривачі, складали в новозбудованому корпусі на нинішньому майдані Волі. В приміщенні пахло свіжою фарбою, подекуди ще завершувалися будівельні робо-

Уважно вислухали привітання ректора П.О. Огія. Мені чомусь дуже запам'яталися вітальні слова декана А.О. Верисоцького, який з лагідною посмішкою застеріг: «Якщо не встигатимете в навчання або погано будете поводитися, «выгоню из института»».

Навчання тривало дуже цікаво, викладачі вміло заохочували нас до пізнання нового.

Серед нас, учорашніх випускників школи, було багато «стажників». Так ми називали тих, хто сів на студентську лаву після закінчення медучилищ, служби в армії, роботи на виробництві. Цим студентам дещо важче давалося навчання на теоретичних

лекції з біології І.І. Яременка, лекції з фізики — С.М. Шамраєвського. Лекції з нормальної анатомії артистично-професійно читав перший декан, завідувач кафедри нормальної анатомії А.О. Верисоцький. Слухати його лекції приходили студенти старших курсів, настільки вони були цікавими, на кожен орган у нього був свій легкий для запам'ятовування вислів. Наприклад, при вивченні міології він мовив, що ми повинні описувати скелетний м'яз за такою схемою: «где начинается, куда прикрепляется и что получается, когда сокращается». Так само захоплююче, майже у віршованій формі декламував мікролекції з латинської мови М.О. Климчук.

Учорашнім випускникам школи до душі припали заняття на кафедрі фізичної культури, яка розміщувалася в споруді Старого замку й завідував нею С.К. Гарагуля. Багато з нас продовжували стосунки з кафедрою до випускних екзаменів, захищали честь альма-матер на змаганнях різних рівнів з численних видів спорту.

Окремо хочу сказати про директора інституту Петра Омеляновича Огія. В спогадах виринає велика актовка зала, заповнена шумливою юрбою щасливих молодих людей — зовсім юних і «стажників». На сцені — викладачі, серед яких виділяється людина у світлому костюмі з ледь помітною посмішкою з-під «пшеничних» вусиків.

Перше враження про Петра Омеляновича склалося як про сувору та вимогливу особу. Але в процесі подальшого знайомства виявилися його інші риси — доступність у спілкуванні та розуміння ситуації в кожному конкретному випадку. Пригадуєть-

Петро ОГІЙ, ректор медінституту (1961 рік)

ся, директор завітав у нашу групу під час заняття з органічної хімії. В цей час на запитання відповідав староста групи З., людина, яка сіла на студентську лаву після служби в армії, і відповідно знання з хімії були призабуті. Ми, учорашні школярі, старалися підказати йому. Виник шумок. Петро Омелянович піднявся з-за столу й сказав: «Школяріки, не шуміть. Ви, безумовно, краще знаєте хімію, а ваш староста краще знає життя, отож діліться своїми знаннями».

Навчаючись на кафедрі факультетської хірургії, нашій групі пощастило. Практичні заняття дуже часто проводив Петро Омелянович. Своїми захоплюючими розповідями, пригадуванням повчальних випадків зі своєї багаторічної хірургічної практики він прищепив багатьом студентам та особисто мені любов до хірургічної дисципліни. Ми стали хірургами.

У ті далекі роки в інституті створили хор, духовий оркестр,

інструментально-естрадний ансамбль, танцювальний колектив, драматичну студію. Відбувалися цікаві вечори відпочинку, де організовували виступи художньої самодіяльності, різноманітні конкурси, а на закінчення — танці. Ці вечори відвідували і викладачі, до того ж не як «наглядачі», а нарівні зі студентами. Частенько присутнім був Петро Омелянович. Він також залишався на танці, потрібно було бачити, якими щасливими були ті дівчата, котрих на танок запросив директор.

Минають літа, але світла пам'ять про Вчителя зберігається в наших серцях.

ПРО АВТОРА. Юрій Стефанович Заводович народився 29 травня 1940 р. Корінний тернопільчанин. 1963 р. закінчив Тернопільський медінститут. За скеруванням працював хірургом у Чернігівській області, потім — у Заліщиках і Зборові. Відслужив армію. 1969-1990 рр. — дитячий хірург-анестезіолог Тернопільської обласної дитячої лікарні. Проявив себе на адміністративній роботі як завідувач міського відділу охорони здоров'я (1990-1992), головний лікар (1992-2000) і заступник головного лікаря (2000-2013) обласного протитуберкульозного диспансеру. Нині — головний лікар медичного центру ТОВ «Прохелс». Йому присвоєно вищу кваліфікаційну категорію з анестезіології (1978) та організації й управління охороною здоров'я (1995), удостоєно відзнаки Тернопільської міської ради II ступеня (2002). Заслужений лікар України (2009). Лауреат конкурсу «Людина року-2015».

Юрій ЗАВODOВИЧ

На державному екзамені: (справа наліво) — доц. М.Г. МАСИК, завідувач кафедри пропедевтичної терапії, доц. П.О. ОГІЙ, ректор, проф. Е.О. САКФЕЛЬД, голова Державної екзаменаційної комісії (Івано-Франківськ), проф. В.В. ЛАСТОВЕЦЬКИЙ, завідувач кафедри психіатрії (червень 1963 року)

ти. Коридори порожні, а в кімнатах — лише столи та стільці.

І ось вступні іспити вдало завершені, почався навчальний процес. Крім нас, першокурсників, в інституті навчатися почали студенти другого та третього курсів, яких перевели з інших ВНЗ.

На перших загальних зборах нас тепло привітали представники влади та керівництво інституту.

кафедрах, молоді допомагали їм у засвоєнні теорії, а старші ділилися життєвим досвідом.

На кафедрах інституту ми вивчали нові для нас предмети — анатомію, біологію, гістологію, латинську мову, багато розділів хімії та інші дисципліни.

Цікаво відбувалися практичні заняття, а ще цікавіше — лекції. З «відкритим ротом» слухали

ПРОЕКТ

ДУХОВНІ ЗУСТРІЧІ В ТДМУ

У рамках втілення проекту «Духовні зустрічі» в нашому університеті відбулося спілкування з наставниками Тернопільської вищої духовної семінарії імені патріарха Йосифа Сліпого

про особливості різдвяних свят у житті кожного християнина.

Вихованці семінарії подарували всім присутнім незабутнє музично-театральне дійство «Маланка». Викладачі та студенти

ТДМУ мали можливість не лише поринути у багатий спадок української культури, а й почути виконання патріотичних і духовних пісень.

Від імені ректора Тернопільського медуніверситету, професора Михайла Корди за духовне спілкування та маланкування

Іван Кліщ, проректор ТДМУ, професор, теж побував на «Духовних зустрічах»

подякував проректор з наукової роботи, професор Іван Кліщ. Він наголосив на важливості співпраці двох вищих навчальних закладів, організації спільних заходів.

Нагадаємо, що проект «Духовні зустрічі» ініціював Центр виховної роботи та культурного розвитку ТДМУ, його підтримала адміністрація університету.

Прес-служба ТДМУ

СТАРОДАВНЯ ФАРМАЦІЯ ТЕРНОПОЛЯ

Перші згадки про аптеку на теренах сучасного Тернопілля стосуються аж ніяк не обласного центру. З історичних джерел відомо, що 1648 року аптека та аптекар на прізвище Соберай були у Теребовлі – центрі повіту, до якого і входив Тернопіль. Активний розвиток фармації у місті розпочався на початку XVII століття. У той час роль аптекарів часто виконували цирульники, які при різних хворобах застосовували один з найуспішніших тоді лікувальних методів – кровопускання. Ймовірно, що саме тому власник Тернополя Ян Тарновський зобов'язував тернопільську громаду утримувати цирульника.

«ОД БОЛЮ ГЛОВИ» АБО «КОГУТИКИ»

Одна з найстаріших аптек Тернополя знаходилася на вулиці Старий Ринок. На початку XX століття її знали як аптеку Фрейдентала.

Власник був відомий як людина ерудована. В нього можна було також придбати спеціаль-

Аптека магістра серед тернополян була відома, як «аптека Бекесевича». Її офіційна назва – «Під білим орлом». На Галичині назви фармацевтичних закладів переважно починалися з прийменника «під», як-от у Львові – «Під золотим левом», «Під Угорською короною», «Під святим Миколаєм», в Івано-Франківську – «Під Божим провидінням», «Під якором», «Під зіркою» тощо.

Як розповів тернопільський краєзнавець, кандидат історичних наук Володимир Мороз, у тернопільській аптеці «Під білим орлом» за скляним віконцем терли порошки, готували мазі. Мікстури були в коричневих пляшечках зі скля-

вудувачі гріли руки перед тим, як подати через віконце свій рецепт. Ще до війни в аптеці пана Бекесевича готували порошки «од болю голови». Вони називалися «когутиками», бо були запаковані в конверти із зображенням півня. Бекесевича дуже шанували у місті, але коли прийшли «совіти», всі приватні структури стали державними. Відтак аптекар продовжив практику вже у міській аптеці №1, але не на старому місці, а на вул. Руській, майже навпроти Надставної церкви. Зі старого місця заклад перенесли, бо Старий Ринок зазнав значної руйнації під час боїв за Тернопіль і його взялися перебудувати. Ще донедавна там розташовувалася аптека зі старовинними австрійськими меблями XIX століття. Відвідувачів мовчки зустрічали бюсти видатних діячів стародавнього світу – Гіппократа, Галена, Ціцерона.

«ВІЧНА» АПТЕКА

Саме так у повоєнному Тернополі називали чергову аптеку на вулиці Качали. Її початки сягають кінця XIX століття. Тоді аптека знаходилася у магістраті (тепер тут сквер з пам'ятником О. С. Пушкіну). 1933 року вона переїхала в будинок, що на розі вулиць Опільського та Качали. З того часу безперервно обслуговує тернополян. Ніяких збоїв, вічний двигун фармації працює чітко, бездоганно. Прийдеш сюди глухої ночі, натиснеш на дзвінок – і вийде до тебе привітний фармацевт чи провізор, запитає, порадить, допоможе.

ПЕРША ЄВРЕЙСЬКА

Значну роль у становленні тернопільських аптек відіграла постать Міхаїла Перля – сина єврейського письменника, громадського діяча, теолога та просвітителя Йозефа. Міхаїла вважають першим аптекарем серед євреїв Австро-Угорської імперії та засновником першої фармації у Тернополі. До цього ліцензії на ведення аптек євреям не вида-

продавали лише за рецептами. Щоб потрапити на прийом до лікаря, треба було заплатити 20-30 злотих. Це двотижневий заробіток працівника. Тому прості тернополяни лікувалися травами або ж зверталися до знахарів чи травниць. Фабричні лікувальні засоби з'явилися за часів Австро-Угорщини. Але найчастіше фармацевти власноруч змішували складники. Про це свідчать спеціальні старовинні надточні ваги. Ліки в аптеках коштували дорого, особливо за часів Польщі. В роки колишнього Союзу вони подешевшали. До того ж після війни у Тернополі на вул. О. Кульчицької відкрили першу поліклініку.

Що стосується назв ліків, то, на жаль, вони не збереглися ані в історичних джерелах, ані в пам'яті старожилів. Відомо лише, що в газетних оголошеннях аспірін рекламували як Aspirin. До речі, тоді його продавали не в пігулках, а як порошок. Були препарати, які поз-

не дитяче мило та дуже смачні лікувальні льодяники з хвойним смаком у формі зеленої шишки з білосніжною присипкою. Вони дуже подобалися дітям і допомагали від кашлю. У 30-х роках минулого століття фармацевтичний заклад очолив магістр Петро Бекесевич, якого всі шанобливо величали «пане магістер». До аптеки з'їжджалися люди з усього Тернопілля. Петро Васильович з великою увагою та пошанівком ставився до кожного рецепта, бо знав, що саме з нього розпочинається шлях до людського здоров'я. Він вважав, що лікарські рослини Тернополя – це справжній медичний скарб, тому вивчав їх ретельно. З роками мав величезні зошити, де були зібрані тисячі оригінальних рецептів.

ним дзьобиком, щоб легше рахувати кількість крапель. Цінники витинали з цупкого паперу у формі кленових листків. Це надавало аптеці святкового вигляду. Взимку тут вмикали електролампи й від-

вали. Міхаїл Перль пішов з життя 23 серпня 1885 р., у віці 82 років, з яких 60 він віддав освіті. Родина Перля у Тернополі не мала продовження, але вдячні містяни на честь двох її представників назвали вулицю, яка спершу пролягала неподалік теперішнього майдану Волі й вул. Замкової. У радянські часи вулицю Перля настільки зруйнували, що вона взагалі зникла. Тепер вона тягнеться поблизу міжміського автовокзалу та вул. князя Острозького.

Наступником єврейського фармацевта став Юліуш Француз. Його окружна аптека працювала на вулиці Перля в районі теперішнього медуниверситету. У цьому закладі відпускали ліки за зниженою ціною для молоді, яка навчалася. На початку XX ст. тут можна було не лише придбати ліки, але й зробити необхідні аналізи: при аптеці діяла хімічна лабораторія. Тут був і склад ліків та мінеральних вод і ванн, а також реактиви для фотографій, ветеринарних і засобів побутової хімії.

РОБІТНИКИ ЛІКУВАЛИСЯ ТРАВАМИ

Послугами аптек в Тернополі на початку 1900-х років користувалися переважно багатії. Ліки

бавляли від недуг «усерйоз і надовго», виготовлені за рецептами східної медицини чи «відомих» фахівців з незнаними у Тернополі прізвищами. Ці ліки можна було купити поштою. Так, ревматизм і подагру пропонували лікувати препаратом лондонського доктора Трейзера.

Цікавий той факт, що содову воду (відому ще як зельтерівська) в Тернополі у 60-х роках XIX століття можна було придбати лише в аптеці. І лише 1870 р. міська рада прийняла рішення про будівництво кіоску для її продажу у скверіку на вулиці Міцкевича (сучасний бульвар Т. Шевченка), а потім – і на Ринку.

Крім аптек, у місті були ще й так звані аптекарські магазини-дрогерії, де продавали найнеобхідніші готові ліки, парфуми на грами і навіть салістат (винокам'яна кислота) для заправки борщу.

Цікавою тодішньою традицією було утримання при аптеках спеціальних аптекарських городів, де вирощували лікарські трави для виготовлення ліків. Такий город тодішньої аптеки Фукса розташовувався, наприклад, навпроти нинішнього будинку обласних ради та адміністрації.

ОБ'ЄКТИВ

Що ж пише «Медична академія»? Цікавляться студентки ННІ медсестринства Юлія ТКАЧУК і Катерина ВІННИЧУК

ЗАСІДАННЯ СТУДІЇ

ВОДА ТЕРНОПІЛЬЩИНИ ЯК ЖИТТЄТВОРНИЙ ФАКТОР СУСПІЛЬСТВА

(Закінчення. Поч. на стор. 8)
Студентка 1 курсу фармацевтичного факультету Анна Ширко свою презентацію назвала «Вода – це життя». Яку воду найкраще засвоює організм? Зараз про це з'явилось багато нової інформації. Ре-

ником 15 місце в Україні. Тим важливіше берегти наші річки й ставки, не засмічувати їх, бо від цього залежить яку воду споживатимуть і нинішні, і наступні покоління.
Наймолодша учасниця заходу – учениця Тернопільської украї-

нської гімназії ім. Івана Франка Олександра Масик поділилася цікавою інформацією про притоку Серету – річку Рудка. У 70-х роках минулого століття, коли в Тернополі розбудовували промислові об'єкти, тихоплинну Рудку замурували в бетонні труби й нині вона протікає в підземному тунелі. Нині громадськість Тернополя виступає на захист річки, пропонуючи випустити Рудку на поверхню хоча б на території парку ім. Тараса Шевченка.
Різдвяними колядками привітали присутніх учасниці гурту «Ланівчанка» – Сніжана Кузьминюк, Аліна Кондратюк та Ірина Криса. На завершення прозвучала пісня «Мій рідний край» у виконанні члена Національної спілки журналістів України Григорія Басюка та пісня «Гей, козаче, гей, соколе», яку учасникам заасидання подарував талановитий вокаліст – студент 2 курсу медичного факультету з Польщі Хуберт Мікоша.

зультатами останніх досліджень з присутніми поділилися професор Тернопільського національного технічного університету ім. Пулюя Олег Покотило.
Начальник відділу техногенно-екологічної безпеки обласного управління водних ресурсів Василь Майка зазначив, що водними ресурсами Тернопільщина небагата і посідає за цим показ-

**Лідія ХМІЛЯР,
Микола ВАСИЛЕЧКО (фото)**

Відповіді у наступному числі газети

СКАНВОРД

1. Місто												2. Річка на Кременчизині				3. Релігійне вчення																																			
4. Житловий масив у Тернополі												5. Райцентр на Тернопіллі				6. В'єтнамська копійка				7. Спортивний біг				8. Щабель, галька				9. Бог сонця				10. Укр. літак																			
11. Лгописець Київської Русі												12. Укр. продукт				13. Розмелюють зерно																																			
14. Старослов. літера				15. Новорічна красуня				16. Ліжі				17. Баранячий горох				18. Річка на Тернопіллі				19. Слов'янський бог																															
20. Овочеву корене-плідна рослина								21. Райцентр Тернопілля				22. Давньоруський співець								23. Ряд поколінь				24. Каракалиця				25. Кількість надоеного молока				26. Хвалебний вірш																			
27. Козацький полковник з Тернопілля												28. Бджолиний продукт				29. Партия в грі				30. Частина спорт. гри				31. Давня укр. поштова станція				32. Знак Зодіаку				33. Праця																			
34. Село в Терновлянському районі																35. Вид творів				36. Доброїсна пухлина				37. Гнучкий прутик																											
38. Католицький священик				39. Райцентр Тернопілля												40. Супутник Юпітера				41. Небесне тіло				42. Бойовий клич				43. Символ святості				44. Вітрильне судно																			
45. Квіти				46. Великий гурт людей				47. Гвинтокрил								48. Головна артерія				49. 4047 м²				50. Богиня землі				51. Гос-тра приправа																							
52. Прихильник прекрасного				53. Місто в Естонії				54. Комаха, що жалить								55. Парк у Тернополі				56. Свято народження Ісуса				57. Роман Ю.Мушкетика				58. Гора у Кременці				59. Сторожовий загін війська				60. Покарання				61. Грецька літера											
62. Муз. інструмент				63. ...-банк				64. Бог сонця								65. В'язень замку				66. Бойова граната				67. Короткі наукові нариси				68. Земляний насип				69. Партия гри в теніс				70. Поїздка круговим маршрутом				71. Продукт перегонки нафти				72. Місто на Тернопіллі				73. Страва			
74. Козацький табір																75. Сирий папуга				76. Село С Крушельницької				77. Німецький фізик				78. Мале підприємство				79. Противного нема прийому				80. Чин				81. Професіонал											
82. Місто на Тернопіллі				83. Вид печатки				84. Казкова країна																																											

Відповіді на сканворд, вміщений у № 2, 2017 р.

1. Незалежність.
2. Данило.
3. Тризуб.
4. Львів.
5. Яр.
6. Аз.
7. Аве.
8. Два.
9. Ера.
10. Ада.
11. Агат.
12. ТДМА.
13. Калина.
14. Жито.
15. Утроба.
16. Ольга.
17. Мул.
18. Стась.
19. РГ.
20. Боа.
21. Біб.
22. Бір.
23. «Іван».
24. Хата.
25. Тернопіль.
26. Рахів.
27. Хват.
28. Гам.
29. Око.
30. Назар.
31. Вагон.
32. Атака.
33. Уж.
34. МОЗ.
35. Мазепа.
36. Жанр.
37. Чорновіл.
38. Пиріг.
39. Поміч.
40. Лазар.
41. СП.
42. Вербицький.
43. Кра.
44. Акваланг.
45. Ризаліт.
46. Ріг.
47. Ан.
48. Ля.
49. «Енеїда».
50. Ле.
51. Сян.
52. Скарб.
53. Кок.
54. Бус.
55. Брід.
56. Бубка.
57. Йот.
58. Крос.
59. Бор.
60. Іква.
61. Ра.
62. Ар.
63. Дар.